

OBSAH:

ÚVOD	11
ČÁST I.	
I. ANALÝZA HLAVNÍCH FAKTORŮ OVLIVŇUJÍCÍCH VÝVOJ VYBAVENOSTI ÚZEMNÍCH CELKŮ SLUŽBAMI SOCIÁLNÍ POMOCI	18
1. Demografický vývoj České republiky a jeho prognóza do roku 2020 se zaměřením na relevantní sociální skupiny	18
2. Vývoj struktury osídlení České republiky, analýza sociálně demografického složení obcí různé velikosti	19
3. Vývoj sociálních služeb na území České republiky	21
4. Popis vývojových trendů rozvoje sociálních služeb v evropských zemích.	23
5. Hypotézy o očekávaném vývoji potřeby sociálních služeb a vývoji jejich forem v České republice.	24
II. NÁVRHY NORMATIVŮ VYBAVENOSTI ÚZEMNÍCH CELKŮ SLUŽBAMI SOCIÁLNÍ PÉČE	27
1. Alternativy stanovení relevantních časových horizontů pro zpracování normativů	27
2. Alternativy stanovení relevantních velikostních kategorií obcí pro zpracování normativů	28
3. Konstrukce normativů vybavenosti územních celků službami sociální péče	29
3.1. Orientační údaje vymezující velikost cílových sociálních skupin	30
3.2. Návrh normativů vybavenosti sociálními službami	34
3.3. Přehled územní distribuce sociálních služeb	35
3.4. Orientační standard vybavení spádové obce a jejího území (pověřené obce)	41
III. NÁVRH SOCIÁLNÍ ANALÝZY OBCE	48
1. Úvodem	48
2. Výchozí principy	48
3. Cíle zpracování sociální analýzy obce, města, územního celku	49
4. Využití zkušeností z analýzy obce realizované v jiných odvětvích.	50
5. Konstrukce sociální analýzy obce, města a územního celku.	52

ČÁST II.

I. AKTUÁLNÍ STAV A PERSPEKTIVY POPULAČNÍHO VÝVOJE ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2020.	60
1. Odraz ekonomických a společenských změn v populačním vývoji České republiky	60
1.1. Přirozený vývoj poprvé vedl k úbytku obyvatelstva	60
1.2. Hluboký pokles plodnosti	60
1.3. Příznivý vývoj úmrtnosti	61
1.4. Analogie a širší souvislosti současného vývoje	62
2. Nová prognóza	63
2.1. Předpoklady budoucí reprodukce obyvatelstva	63
2.1.1. Perspektivy plodnosti	64
2.1.2. Očekávané změny úmrtnosti	65
2.1.3. Migrace	66
2.2. Základní výsledky prognózy	66
2.2.1. Vývoj počtu obyvatel	66
2.2.2. Změny věkové struktury obyvatelstva	67
2.3. Nejzávažnější momenty očekávaného populačního vývoje	67
2.3.1. Radikální změny počtu dětí a dospívajících ve věku přípravy na zaměstnání	67
2.3.2. Výrazný nárůst počtu obyvatel v důchodovém věku	68
3. Závěry	70
II. VZTAH STRUKTURY OSÍDLENÍ A SOCIÁLNÍCH AKTIVIT.	72
III. OTÁZKY VÝVOJE BYDLENÍ.	82
1. Vybrané výsledky sčítání lidí, bytů a domů 1991	82
1.1. Vývoj bytového fondu	82
1.2. Vybavenost obyvatelstva byty	83
1.3. Struktura bytového fondu	83
1.4. Stáří bytového fondu	84
1.5. Technická vybavenost bytů	84
1.6. Velikost bytů	85
2. Vybrané údaje o vývoji bytového fondu po roce 1991	85
2.1. Změny v bytové výstavbě	85
2.2. Změny v kvalitativních ukazatelích	86
2.3. Změny ve struktuře bytového fondu	86
3. Předpokládaný vývoj v oblasti bydlení do roku 2010	87
3.1. Demografický vývoj	87
3.2. Finanční podpora bydlení ze strany státu	88
3.3. Odhad potřeby bytů v roce 2010	89
3.4. Cílová představa struktury bytového fondu z hlediska vlastnictví	90

4. Vývoj cen služeb spojených s bydlením	90
4.1. Postoj domácností k výši nákladů na bydlení v roce 1996	90
4.2. Ceny bydlení po roce 1989	91
4.3. Ekonomické důvody růstu cen bydlení po roce 1996	92
4.4. Odhad vývoje regulovaných cen bydlení po roce 1996	93
5. Bydlení starší generace	94
IV. ANALÝZA VYBAVENOSTI ÚZEMNÍCH CELKŮ	
SLUŽBAMI SOCIÁLNÍ PÉČE PRO STARÉ OBČANY	96
1. Úvodní poznámka	96
2. Stručná charakteristika demografického vývoje a jeho základní trendy	96
2.1. Stručná charakteristika demografického vývoje v jednotlivých územních celcích	97
3. K hodnocení vybavenosti	98
3.1. Charakteristika vybavenosti jednotlivých územních celků službami sociální péče pro staré občany	101
3.1.1. K vybavenosti místy v domovech důchodců	101
3.1.2. K vybavenosti místy v domovech-penziónech pro důchodce	102
3.1.3. K vybavenosti pečovatelskou službou	103
V. ÚVAHA O ČETNOSTI ZDRAVOTNÍCH POSTIŽENÍ	
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	106
VI. POTŘEBA AZYLOVÉ PÉČE	115
1. Úvod	115
2. Vymezení pojmů	117
3. Typologie azylových zařízení	118
4. Příčiny bezdomovectví	120
5. Současný stav, vývoj a návrhy na optimální síť azylových zařízení	121
6. Zahraniční zkušenosti	122
7. Způsob financování	123
8. Zabezpečování podmínek na přežití podle návrhu zákona o sociální pomoci	124
9. Koncepce Azylového domova Samaritán v Opavě	125
9.1. Úvod	125
9.2. Ubytovna	126
9.3. Noclehárna	128
9.4. Denní centrum	130
9.5. Ubytování žen a matek s dětmi	130
9.6. Zaměstnanci	130
9.7. Klienti	131
9.8. Spolupráce a další aktivity	132

VII. AZYLOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO MATKY S DĚTMI	134
1. Obecná charakteristika	134
2. Typ, velikost a umístění zařízení	134
3. Provozní podmínky azylového zařízení	136
4. Programová náplň pobytu a zájmová činnost matek	137
5. Počet potřebných míst v azylových zařízeních pro matky s dětmi	137
VIII. KONKRETIZACE SYSTÉMU PÉČE O DĚTI TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ	139
1. Vymezení služby	139
2. Demografické údaje	140
3. Současný stav řešení	141
4. Základní vývojové tendence problému a jeho řešení	142
5. Návrhy na řešení problému	144
6. Závěrem	148
IX. VÝVOJOVÉ TENDENCE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO STARÉ OBČANY	149
X. STUDIE O TVORBĚ NORMATIVŮ VYBAVENOSTI ÚZEMNÍCH CELKŮ SLUŽBAMI SOCIÁLNÍ PÉČE PRO STARÉ OBČANY DO ROKU 2010.	163
1. Úvodní poznámky	163
2. Současný stav a porovnání kompatibilních údajů	164
3. Návrh normativů vybavenosti územních celků službami sociální péče pro staré občany	165
4. Návrh normativů vybavenosti územních celků sociálními službami	168
5. Ekonomické důsledky vyplývající z navrhované úrovně normativů vybavenosti	170
XI. KOMUNITNÍ PRÁCE	172
1. Co je komunitní práce	173
2. Přehled dovedností, znalostí a činností komunitních pracovníků	178
3. Schopnost vést a účastnit se	182
4. Jak motivovat lidi ke spolupráci v komunitě	184
5. Některé myšlenky z praxe sociální práce	185
6. Co je IFS?	185
7. Práce se skinheady – zkušenost z Berlína	186
8. Dvě romské etudy	187
9. Mateřská centra	190
10. Komunita v sídlišti	191
11. Komunitní projekt v Táboře	193
12. Komunitní centrum Krok	194
13. Komunitní středisko v Kaunasu	195

XII. SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	198
1. Úvod	198
2. Současný stav poskytování poradenské péče v resortu práce a sociálních věcí	199
2.1. Právní východiska	199
2.1.1. Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, v platném znění	199
2.1.2. Zákon ČNR č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, v platném znění	200
2.1.3. Vyhláška MPSV ČR č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, v platném znění	201
2.2. Současný stav poskytování poradenské péče	202
2.2.1. Poradenská péče v sociální péči o rodinu a děti	203
2.2.2. Poradenská péče v sociální péči o těžce zdravotně postižené občany	204
2.2.3. Poradenská péče v sociální péči o staré občany	205
2.2.4. Poradenská péče v sociální péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc	205
2.2.5. Poradenská péče v sociální péči o osoby společensky nepřizpůsobivé (sociální práce s příslušníky marginálních skupin)	205
2.2.6. Poradenská péče úřadů práce	206
2.2.7. Poradenská péče okresních správ sociálního zabezpečení	206
2.2.8. Poradenská péče na úseku výplaty dávek státní sociální podpory	206
3. Současný stav poskytování poradenství ve vybraných resortech	206
3.1. Poradenství v resortu školství	206
3.2. Poradenství v resortu zdravotnictví	207
3.3. Poradenství v dalších resortech, které souvisejí se sociální poradenstvím	207
3.4. Povinnost poskytovat informace v návaznosti na usnesení vlády č. 595/1995	207
4. Poskytování poradenství v zahraničí	208
5. Vymezení pojmu sociální poradenství	208
6. Návrh na rozvoj sociálního poradenství – normativy poskytování základního a odborného sociálního poradenství	210
6.1. Základní sociální poradenství	211
6.1.1. Základní sociální poradenství na úrovni obce a města	211
6.1.2. Základní sociální poradenství na úrovni okresu	213
6.1.3. Základní sociální poradenství na úrovni vyššího samosprávného územního celku a na úrovni centrálních orgánů	213

6.2. Odborné sociální poradenství	214
6.2.1. Odborné sociální poradenství na úrovni obce a města	214
6.2.2. Odborné sociální poradenství na úrovni okresu	215
6.2.3. Odborné sociální poradenství na úrovni vyššího samosprávného územního celku a na úrovni centrálních orgánů	217
7. Závěry	218
XIII. SOCIÁLNÍ PREVENCE A PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ NA MÍSTNÍ ÚROVNI	219
XIV. OBLAST SOCIÁLNÍ PREVENCE.	231
1. Vybrané definice z oblasti sociální prevence	231
2. Streetwork – sociální práce na ulici	232
3. Poznatky z dosavadního průběhu experimentu.	235
4. Nové pojetí práce sociálního kurátora	237
5. Ochrana dětí před sociálními patologiemi	240
XV. STUDIE K OTÁZKÁM VYBAVENOSTI OBCÍ, MĚST A ÚZEMNÍCH CELKŮ V OBLASTI DROGOVÉ PROBLEMATIKY	241
 ČÁST III.	
TABULKY A GRAFY	251